

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 8. julija 1874.

Obseg: Sirarska društva v Bohinju. — Pridelek svile na Laškem. — Kako se subvencije obračajo na Štajarskem. — Poročilo glavnega odbora kmetijske družbe Kranjske za občni zbor 6. maja 1874. (Dalje.) — Izposojevalno in založno društvo. — En dan na Bledu. — Nekoliko o Španjski. — Moj pès. (Dalje.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Sirarska društva v Bohinju.

V 19. listu „Novic“ dne 13. maja t. l. smo poročali o obiskanji, ki je dne 6. maja Bohinju došlo po slavno znanih veljakih v planinskem gospodarstvu, gosp. grofu Belruptu, predsedniku kmetijske družbe Predarlske, dr. Gust. Wilhelmu, profesorju v Gradcu, in Schütz-u, tajniku kmetijske družbe Koroške. Te je namreč minister kmetijstva kot izvedence odločil za pregled tistih sirarskih društev po cesarstvu, katera so lansko leto za državne premije prosila.

Ker bode naše bralce gotovo tudi zanimalo, kaj omenjeni profesor gosp. dr. Wilhelm sam o sirarskih društvih v Bohinju piše, podamo tu njegov spis iz od njega vredovanega lista kmetijske družbe Štajarske, „der steierische Landbote“.

„Leto je komaj, kar se je v sosedni deželi Kranjski, v romantični dolini Bohinjski, na spodbudo gosp. župnika Janeza Mesarja na Bohinjski Bistrici zaradi ustanove sirarskega društva snidilo nekoliko kmetovalcev omenjene občine in sosednih vasi Bitnje in Lepence. Pravila so se sestavila, potrebne priprave so se napravile, kotli, posoda, obroči za sir in druga oprava za sirarijo se je na skupne stroške nakupila, najel se je sirar iz sosedne poknežene grofije Goriške in začela se je sirarija brž, ko je prišla živina na planine. Od 10. junija do 27. julija se je delal sir na planini Bitenjski, katera je 3000 do 4000 čevljev visoka in lastnina društvenikov; od 28. julija do 14. septembra je pa bila sirarija na planini Gonjač, katero je društvo v najem vzelo od Kranjske obrtniške družbe. Poprečno je imelo društvo, katero je 13 društvenikov štelo, 68 krav. Te so dale v 95 dneh skupaj 22.380 bokalov mleka, katero se je podelalo v sir. Akoravno je bila oprava še pomanjkljiva, kar pri začetku tacega podvzetja ne more skoraj drugače biti, so vendar izdelali 5303 funtov sira, katerega so prodali trgovcu v Ljubljani po 37 gld. cent. Siratka se je pa razdelila med društvenike.

Za prodani sir so dobili 1963 gld. 59 kr., zaslužek in hrana ter drugi troški so vzeli 170 gold., toraj je bilo 1793 gold. 59 kr. čistega dohodka, katerega so društveniki med se razdelili po meri oddanega mleka. Na bokal mleka je toraj prišlo 8 krajc. in posamesni društveniki so dobili od 70 gold. 40 kr. za 880 bokalov mleka do 286 gold. za 3575 bokalov, in to vse kot dohodek 95 dnevnega planšarstva. Ena krava je toraj v teh dneh poprečno 28 gold. 30 kr. dohodek dala. Po-

sebnopomniti je treba, da se je ta dober vspeh le s tem dosegel, da se je ves izdelek skupno prodal.

Bil sem nedavno v Bohinju, da bi o tem sirarskem društvu kaj natančnejega zvedel. Pa kako sem se veselil, ko sem zvedel, da je ta zgled, umno in koristno z mlekom ravnati, že posnemovalce dobil, in da so se 4 taka društva ustanovila. To v Nemškem rovtu sem ravno pri delu našel, ker je le malo dni prej pričelo svoje delo. Tu in pa pri društvu v Ravnah, katero se je namenilo s sirarijo 26. maja pričeti, se hoče celo leto sir delati, pozimi v vasi, poleti na planini. Tretje novo ustanovljeno društvo v Nomeni pa hoče, kakor ono lani ustanovljeno, le na planini delati.

Opazil sem tudi na Tirolskem in Predarlskem, da ustanova enega društva je bila vselej spodbuda k ustanovi enacih podvzetij. V Malsu na Tirolskem na pr. so napravili pozimi 1868/69 prvo sirarsko društvo in danes se v tamošnji okolici tacih našteje dvanajst.

Tudi na Koroškem, Gornjem Avstrijskem in Solnograškem so vže sirarska društva. Le pri nas na Štajarskem se ta koristna društva ne morejo ustanoviti, akoravno se doslej mnogokratnih spodbud ni manjkalo. Pa mi smo vendar prepričani, da bi tudi pri nas na Štajarskem, ko bi se le vže enkrat začelo, zgled ravno to moč imel, kakoršno je imel v prej imenovanih deželah in da bi se število društev za skupno podelovanje mleka v sir ravno tako hitro množilo, kakor smo to videli v zadnjih letih pri pomočnih društvih. Toraj le brzo na delo in podvizajte se z ustanovo prvega sirarskega društva!

Pridelek svile na Laškem.

Iz Milana in Brešje se poroča, da je letos reja svilnih gosonic končana, in da bodo kokoni kmalu prodani. Nadjali so se spomladi najboljše letine, al reji svilnih gosonic sta škodovala mnogo, mraz in pozno razcvetanje murbinih dreves. Dobiček svilorejcev ne bo velik, akoravno je bila letina gledé na množino kokonov bogata. Cena kokonov je namreč zeló nizka, ker so lahki in ne dajo veliko svile. Letos so na svilnem semnju v Brešji prodali 100.000 kilogramov kokonov in se sploh sliši, da jih toliko še ni bilo nikoli na semnju.

Kako se subvencije obračajo na Štajarskem.

Dražba goveje živine za plemo.

Meseca oktobra se bodo sopet v Gradcu, Mariboru in Celju goveda za plemo po dražbi prodajala, in sicer